

II. DYSKUSJE

Dyskusja nad III i IV tomem *Historii państwa i prawa Polski*

Staraniem Komisji Historyczno-Prawnej PTH odbyło się w dniu 1 III 1984 r. w Warszawie (w gmachu Instytutu Historii PAN) posiedzenie członków Komisji oraz zaproszonych gości, przeznaczone na dyskusję nad III i IV t. *Historii państwa i prawa Polski* (pod ogólną redakcją Juliusza Bardacha).

W trakcie zebrania, któremu przewodniczył prof. Józef Matuszewski, wysłuchano dwóch referatów wprowadzających do dyskusji, wygłoszonych przez prof. Lecha Trzeciakowskiego i doc. Huberta Izdebskiego, po czym rozwinęła się dyskusja. Głos w niej wzięli profesorowie: Stanisław Grodziski, Krzysztof Groniowski, Henryk Olszewski, Stanisław Płaza, Władysław Rostecki, Monika Senkowska-Gluck, Władysław Sobociński (głos nadesłany na piśmie do protokołu). Na zakończenie zabrał głos prof. Juliusz Bardach, którego wypowiedź miała częściowo charakter podsumowania dyskusji.

Redakcja „Czasopisma Prawno-Historycznego” zaoferowała gotowość publikacji referatów wprowadzających i wypowiedzi dyskutantów. Obecnie publikujemy te wszystkie wypowiedzi, które zostały nadesłane do druku (od redakcji).

REFERAT LECHA TRZECIAKOWSKIEGO

Ukazanie się kolejnych tomów monumentalnego wydawnictwa *Historii państwa i prawa Polski* jest poważnym wydarzeniem nie tylko o charakterze naukowym, ale i społecznym. Stanowią one podstawowe kompendium wiedzy o dziejach państwa i prawa na ziemiach polskich, mają też znaczny wpływ na kształtowanie się kultury prawnej naszego społeczeństwa.

Przedmiotem mojego wystąpienia są uwagi, jakie nasunęły mi się w trakcie studiowania tomu III i IV, a więc woluminów poświęconych historycznemu polskiemu wiekowi dziewiętnastemu. Zdaję sobie sprawę z tego, że moja wypowiedź może odbiegać od tego, czego Państwo oczekują. Nie jestem bowiem historykiem prawa i dlatego proszę o wyrozumiałość.

Wgłębiając się w oba potężne tomy liczące w sumie ponad 1600 stron i chyląc czoło przed bogactwem podejmowanej problematyki, zastana-